

Udskriftsdato: 13. december 2025

2014/1 BSF 43 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om en national undersøgelse af plejeboligheder

Ministerium: Folketinget

Forslag til folketingsbeslutning

om en national undersøgelse af plejeboligheder

Folketinget pålægger ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold at udarbejde en national undersøgelse af landets plejehjem og plejeboliger. Undersøgelsen skal afdække forholdene for beboere i de kommunale plejeboligtilbud. I undersøgelsen bør indgå en vurdering af bemanning, faglighed hos plejepersonalet, daglige rutiner og fysiske rammer samt kvalitet og tilgængelighed af sundhedsfaglige kompetencer. Undersøgelsen skal desuden inddrage forholdene for den relativt store del af beboerne, der lider af demenssygdomme. Endelig skal undersøgelsen indeholde en afdækning af personalenormeringen pr. ældre. Undersøgelsen færdiggøres inden udgangen af april 2015, hvorefter folketingets partier indkaldes til drøftelse af mulige tiltag på baggrund af undersøgelsen.

Bemærkninger til forslaget

Den senere tids debat har sat fokus på forholdene på plejehjem, i plejeboliger og på plejecentre i landets kommuner (under et kaldet plejeboligenheder). Talrige eksempler fra mange forskellige områder i plejehjemssektoren har været afdækket i medier, i undersøgelser og i beretninger fra ældre og deres pårørende. Alt i alt tegner det et billede af et behov for yderligere undersøgelser af området. Dette skal ske, for at de politiske beslutningstagere har et opdateret billede af forholdene i de danske plejeboligenheder, men først og fremmest skal det sikre, at de ældre modtager den pleje og omsorg, de har krav på.

Undersøgelsen bør fokusere på en række særlig vigtige områder, som beskrives i det nedenstående.

Demens

Det anslås, at op mod 90.000 danskere lider af en demenssygdom, og antallet er stigende (www.vi-denscenterfordemens.dk/statistik). Cirka 400.000 mennesker er pårørende til en dement. Sygdommen spiller en stor rolle på de danske plejehjem, fordi op mod to tredjedele af beboerne har en demenssygdom. (»Livskvalitet og selvbestemmelse på plejehjem«, Ældrekommissionen 2012, side 8). Selv om der i de sidste 10 år er sket en positiv udvikling i den faglige håndtering af demens, rammes de demente og deres pårørende samtidig hårdt af de voksende huller i den offentlige velfærd.

Senest har den tragiske sag fra Aalborg, hvor en dement kvinde blev kvalt i en stofsele (<http://nyhederne.tv2.dk/2014-11-02-dement-kvinde-kvalt-i-fikseringssele-paa-plejehjem>), og dokumentationen af et tydeligt og sundhedsfarligt overforbrug af morfinplastre til demente (<http://www.b.dk/nationalt/morfin-plastre-har-resulteret-i-flere-end-tusinde-fejl-0>) sat demente plejhjemsbeboeres forhold på dagsordenen.

Det er nødvendigt at se på forholdene for demente borgere i plejeboligenhederne, hvad angår områder som fagligt kvalificeret bemanning (dag/nat), stimulation og aktiviteter, de fysiske rammer, brugen af tvang, medicinering og adgangen til sundhedsfaglig relevant hjælp.

Sundhedsfaglighed

Ældre borgere dominerer markant i statistikkerne over overbelægning på hospitalerne, og det koster liv. En ny dansk undersøgelse viser, at afdelinger med høj belægningsprocent (over 110 pct.) har 9 pct. højere dødelighed¹⁾. Undersøgelser viser også, at omkring 20 pct. af patienterne på medicinske afdelinger kunne være i et andet behandlingsforløb²⁾, f.eks. i et ambulant forløb eller under kommunal indsats. Da majoriteten af patienterne er ældre borgere, opstår der flaskehalsproblemer på grund af mangel på bl.a. rehabiliteringstilbud og plejeboligpladser.

Samtidig peger bl.a. Alzheimerforeningen på den negative side ved de hurtige udskrivninger. Plejehjemspersonalet får overdraget knap færdigbehandlede patienter med komplekse sygdomme, og ofte har personalet ikke de sundhedsfaglige kompetencer, som disse patienter kræver. Resultatet er under- og fejlbehandlinger og dyre genindlæggelser. Som eksempel kan nævnes at Alzheimerforeningen i 2013 gennemførte en rundringning til de ortopædkirurgiske afdelinger i regionerne, der viste, at demenspatienter fra plejehjem ofte bliver udskrevet på første- eller andendagen efter en hofteoperation – også selvom der ikke foreligger en genoptræningsplan.

I 2014 blev det desuden atter dokumenteret af embedslægen, at medicin håndteringen på plejehjemmene er et vedblivende problem. I 2013 skete der ifølge de tilsynsførende læger fejl i 6 pct. af stikprøverne (<https://sundhedsstyrelsen.dk/da/nyheder/2014/~media/D85313D747FE44B4B2B8C5B28147BD96.ashx?m=.pdf>).

Hvis plejeboligenhederne skal kunne løfte regionernes og kommunernes praksis med hurtige udskrivelser, flere ambulante forløb og flere fjern-/telemedicinske løsninger, skal personalets sundhedsfaglige kompetencer kunne modsvare denne opgave. Undersøgelsen bør derfor afdække dette område med henblik på at sikre de ældre den rette sundhedsfaglige behandling.

Travlhed og bemanding

47 pct. af de offentligt ansatte siger i en ny undersøgelse, at de ikke har tid nok til deres opgaver ([www.dsr.dk/Nyheder/Documents/Analyse%20om%20arbejdstid. pdf](http://www.dsr.dk/Nyheder/Documents/Analyse%20om%20arbejdstid.pdf)). Når personalet i plejeboligenhederne skal løbe stærkt, går det ud over omsorgen for beboerne.

De seneste år har vist, at travlhed bl.a. fører til, at de ældre tvinges til at benytte bleer, fordi det er for tidskrævende for personalet at ledsage dem i forbindelse med toiletbesøg, og at det kniber med hjælp til den personlige hygiejne. Besparelser og effektiviseringer har ligeledes ført til, at de fleste plejehjem i dag får leveret vakuumpakket mad til beboerne, frem for at maden tilberedes på plejehjemmet og serveres frisk. Selv det at spise sammen med beboerne er ikke længere muligt på mange plejehjem, heller ikke selv om det er veldokumenteret, at dette forebygger fejlnæring hos de ældre.

Travlhed har også været nævnt som en faktor i de problemer med medicin håndteringen, som er skitseret ovenfor. Desuden pegede Ældre Sagen for nylig på et eksempel fra Odense, hvor der var én nattevagt til at passe 130 beboere, hvoraf mange var demente og dermed ekstra plejekrævende.

Pårørendepolitikker

Stadig flere kommuner og regioner udfærdiger såkaldte pårørendepolitikker, som bl.a. fastlægger forventningerne til de pårørende til beboere i plejeboligenheder. Flere steder indebærer disse politikker en forventning om, at det fremover vil være de pårørendes ansvar at bistå f.eks. med indkøb, ledsagelse og personlig hygiejne, ligesom både politikere og socialministeren i debatten har tilkendegivet, at sundhedsfaglige opgaver såsom kateterskift, kan komme på tale.

Afhængig af opgavernes karakter kan dette indebære sundhedsfaglige og etiske problemstillinger for både de ældre og deres pårørende. Området bør derfor indtænkes i undersøgelsen.

- 1) »High Levels Of Bed Occupancy Associated With Increased Inpatient And Thirty-Day Hospital Mortality In Denmark«, Health Affairs, juli 2014, vol. 33, nr. 7, side 1236-1244
- 2) »Analyse af de medicinske afdelinger. En kortlægning og vurdering af potentialerne ved en bedre kapacitetsudnyttelse«, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, 2013, side 6

Skriftlig fremsættelse

Finn Sørensen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en national undersøgelse af plejeboligheder.

(Beslutningsforslag nr. B 00)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.